

L'enginyeria industrial ha ocupat històricament un lloc essencial en l'economia de Catalunya i sense cap mena de dubte ha tingut un paper hegemònic en el desenvolupament industrial del nostre país. Avui en dia, en canvi, veiem com moltes empreses històriques s'emporten la seva producció lluny d'aquí i desapareix poc a poc el sector industrial enmig del creixement del sector serveis o terciari. Creiem necessari que existeixi un espai de reflexió per resituar l'enginyeria industrial en vers la societat, tant catalana com internacional. Per això mateix L'Altre Fòrum té la intenció de ser un esforç d'educació popular i de discussió col·lectiva amb la il·lusió d'implicar a tota la comunitat universitària.

Objectius

- Donar a conèixer a l'estudiant un major ventall de les estructures empresarials existents a Catalunya i que aquestes entitats respectin uns criteris ètics com ara els drets humans
- Que l'estudiant conegui alternatives tecnològiques reals a les convencionals que siguin més respectuoses amb el medi ambient així com altres aspectes importants
- Fomentar una reflexió crítica sobre el món laboral en concepte d'ètica empresarial i drets laborals i així l'estudiant disposa de més criteris per decidir el dia de demà quin paper vol desenvolupar en la societat

Associacions participants

Enginyeria Sense Fronteres

Enginyeria Sense Fronteres (ESF) és una associació multidisciplinària formada per professionals, docents i estudiants, que treballa la interrelació entre l'enginyeria i la cooperació, ja sigui a través de tasques de formació i sensibilització en l'àmbit universitari o professional, com mitjançant projectes de desenvolupament en els països empobrits. ESF promou tant projectes i programes de desenvolupament al Sud, com accions de sensibilització, investigació i incidència al Nord, i que pretén incidir en la participació ciutadana.

Associació d'Estudiants i estudiantess Progressistes

L'AEP és l'associació d'estudiants que té com a prioritats l'assoliment d'un ensenyament veritablement públic, la millora de les condicions d'estudi en els centres i la potenciació d'activitats socioculturals que fomentin el pensament crític. L'Associació d'Estudiants Progressistes, plural en la seva composició, agrupa unitàriament estudiants d'esquerres de les diferents universitats i centres de secundària de tot Catalunya. També estem oberts a la participació de totes aquelles persones que,

tot i voler estudiar, no han pogut fer-ho per diferents raons: recursos insuficients, selectivitat, permanència...

Delegació d'Estudiants de l'ETSEIB

És un conjunt d'estudiants que treballen per defensar i difondre els drets dels estudiants de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB), la componen estudiants que formen part de la junta, de delegats de cursos... i que representen, en la seva diversitat, els estudiants d'aquesta escola.

Metodologia

La metodologia emprada per a la realització de L'Altre va intentar en tot moment potenciar al màxim la participació de la comunitat universitària de la UPC. Per tal d'aconseguir-ho durant el primer quadrimestre es van realitzar diferents reunions en diferents àmbits. Es van convocar associacions de campus nord amb qui es va realitzar un intercanvi d'impressions i d'experiències, també es van convocar a les associacions del campus sud, i més concretament de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB), amb qui es compartien més afinitats i amb qui hi havia més ganes il·lusió pel projecte.

Una de les prioritats que es va detectar ser la d'implicar al màxim la Universitat Politècnica de Catalunya i més en concret l'ETSEIB. És per això que es va parlar amb la direcció de l'escola perquè col·laborés en el muntatge i coordinació de l'esdeveniment i alhora es va implicar el professorat per dur a terme les ponències i taules rodones.

A mesura que avançava el projecte també hi va haver una coordinació amb els organitzadors del Fòrum de les empreses actual que es van oferir a ajudar en tot allò que fes falta aportant la seva experiència en muntar esdeveniments d'aquest tipus. El projecte s'estava fent cada cop més ambiciós i es va fer necessària la contractació d'un becari o becària per donar suport a L'Altre. Aquesta figura no tenia cap pes decisorí sinó que, un cop més, la responsabilitat i les últimes decisions requeien en l'assemblea.

En el moment de l'execució de l'esdeveniment es va demanar la col·laboració d'altres membres de les associacions organitzadores que fins llavors havien estat realitzant altres activitats i la resposta va ser molt positiva, evidenciant un cop més l'elevat grau de treball que es va realitzar a través de voluntaris.

Creiem que la metodologia emprada va ser la més òptima, tot i que no sempre va resultar molt operativa o executiva si que va permetre que tots sentíssim L'Altre com un projecte propi i ens el féssim nostre. Creiem que és la metodologia més adequada per treballar amb grups d'estudiants voluntaris, i que a través de les discussions que neixen a les reunions és quan més aprenem. I alhora ens conscienciem de la importància de que la ideologia de L'Altre resti dins la universitat: una proposta que té com a objectiu preparar als estudiants per al món laboral com a Enginyers i Enginyeres però també com a persones.

Activitats (desenvolupament cronològic)

A finals de març va començar la campanya de difusió amb la distribució de bolis amb en logo de l'Altre. La última setmana de març es va repartir el primer fulletó on es va redactar un primer esbós del que seria l'Altre: problemàtica, metodologia i continguts i també es va començar a encartellar.

A principis d'abril es va editar el segon fulletó on va aparèixer el programa i es feia una descripció més detallada dels continguts de cada xerrada amb els dies i horaris previstos.

A mitjans d'abril es van repartir tríptics tant a campus nord com a campus sud a l'entrada i sortida de les hores puntes de les universitats. També es repartien els bolis i els fulletons explicatius.

La setmana de l'1 al 7 es van penjar cartells per tota l'ETSEIB (hall, passadís) i es va posar la informació de les xerrades al projector de l'entrada de l'escola per tal de que tots els estudiants s'assabentessin de l'esdeveniment que tindria lloc aquesta setmana.

A continuació detallem com es van desenvolupar les activitats realitzades dia a dia:

Dijous 27 d'abril:

Aquesta va ser la data escollida per celebrar la inauguració de la primera edició de L'Altre, tot coincidint amb la franja cultural de la nostra escola. L'acte, que es va celebrar a la sala d'actes de l'ETSEIB, va comptar amb la presència del director de l'escola, el senyor Ferran Puerta, que va elogiar aquesta proposta i va reiterar la seva disposició a donar-hi suport i a tirar-la endavant. A l'acte també hi van participar un professor col·laborador i tres estudiants membres de cadascuna de les associacions que han participat en l'organització.

Tot seguit vam començar amb la primera activitat emmarcada dins de L'Altre i també dins el cicle "La crisi energètica" organitzat per ESF. A la mateixa sala d'actes es va realitzar una taula rodona on tres especialistes van exposar l'estat actual de tres dels principals vectors energètics. La taula va ser presidida i presentada per Carme Pretel (professora de l'ETSEIB) que va fer una breu introducció exposant conceptes que s'havien vist prèviament en altres xerrades del cicle com les conseqüències de l'ús de petroli com a carburant, el concepte d'energies "netes" o el debat sobre les nuclears. A continuació la doctora Maria Serra de l'Institut de Robòtica i Informàtica Industrial va presentar la tecnologia d'hidrogen i les piles de combustible amb les quals treballen i desenvolupen. Andreas Sumper, membre del CIT-CEA-UPC, de la cooperativa Ecotècnia i del departament d'enginyeria elèctrica de l'ETSEIB, va presentar el cas de l'energia eòlica des d'una vessant pràctica i realista impregnada de la seva experiència professional. Finalment Dani González, membre de la cooperativa Aiguasol que treballa en el disseny i instal·lació d'equipaments solars, ens va mostrar la capacitat real de la tecnologia que utilitza l'energia solar i va mostrar exemples d'aberracions que s'han fet en certes instal·lacions durant l'època en que es va expandir aquesta tecnologia.

En tancar aquesta primera activitat es va realitzar un aperitiu a la mateixa escola on es van convidar tots els ponents que participarien a les jornades, als participants a la mostra d'entitats i als col·laboradors i organitzadors.

Dimarts 2 de maig:

Lucas Van Wunnik, professor d'economia de l'ETSEIB i estudiós del fenomen de les maquiles a Nicaragua, va fer de moderador en un debat sobre models de desenvolupament dels països del sud on van participar els professors d'economia Arcadi Oliveras de la UAB i Luis Maria de Sebastian d'ESADE. Un cop feta la presentació, va inaugurar el debat Arcadi fent un repàs per les dates més importants de l'any 2003 i destacant-ne els fets més xocants. Luis Maria es va atrevir, a més, a definir algunes propostes perquè els països del sud surtin de la misèria. Al final es va donar pas a la

intervenció del públic que va generar un debat interessant entorn a aquestes possibles sortides.

En finalitzar l'acte vam dinar amb els ponents que van felicitar a la organització per la iniciativa i per seguir endavant amb aquest tipus de propostes.

Dimecres 3 de maig:

Aquest dia es va tractar el tema de cooperació i la xerrada es va dur a terme durant la franja cultural de campus nord diagonal (UPC) per facilitar l'accés a altres estudiants fora de l'ETSEIB. Va començar la ponència Gabriela Serra membre d'Àgora Nord-Sud que va fer un repàs al panorama actual de la cooperació i el desenvolupament des d'una visió crítica i pragmàtica i que no va recar en desmuntar la cooperació com a concepte paternalista o proteccionista. A continuació Tomás López Debufala, col·laborador de ESF i professional que porta treballant en cooperació més de cinc anys, va explicar des del seu punt de vista personal i de la seva experiència què suposava treballar en el món de la cooperació. Va donar certes dades sobre la remuneració, els tipus de feina i el reconeixement.

Durant tot aquest dia (de 10 del matí a 5 de la tarda) també es va fer la **mostra d'entitats** on hi van participar 14 entitats que vam classificar segons es mostra a la taula següent:

Centres d'investigació

Centro Superior de Investigaciones Cientificas (CSIC)
Institut de Tècniques Energètiques (INTE)

ONGDs

Aigua per al Sahel
Enginyeria Sense Fronteres (ESF)
Acción contra el hambre
Ajuda en acció
Geolegs del mon

Cooperatives

Federació de cooperaives de treball de catalunya
MOL-MATRIC, SCCL
Altercoms
Xarxa de consum solidari

Organismes adscrits a la universitat

Centre de Cooperació per al Desenvolupament (CCD)
Centre Interdisciplinari de Tecnologia, Innovació i Educació per la Sostenibilitat (Cities)
Càtedra Victoriano Muñoz Oms

Taula de participants a la mostra d'entitats

Els stands es van col·locar al llarg del passadís d'entrada de l'ETSEIB i al voltant de la zona dels ascensors, de forma que eren visibles i accessibles a tots els estudiants que aquell dia van passar per l'escola. Alguns d'aquests estants van ser presencials, és a dir que durant tot el dia hi va haver gent

a disposició dels estudiants per atendre les seves qüestions i d'altres, degut a la dificultat que tenien les organitzacions per destinar una persona a passar el dia fora del seu lloc de treball, van servir per mostrar via cartells, tríptics, llibres,...sobre les activitat desenvolupades per l'entitat.

A l'hora de dinar es va celebrar un àpat amb els assistents a la mostra d'entitats i amb alguns dels organitzadors.

Dijous 4 de maig:

Aquest dia es van tocar tres temàtiques: el cooperativisme, l'ètica a l'enginyeria i els drets laborals.

Per parlar de cooperativisme vam comptar amb la presència de Jordi Martí, membre de la federació de cooperatives catalanes, que ens va explicar com es forma una cooperativa, quins són els avantatges i els inconvenients que comporta i finalment com la federació ajuda als joves emprenedors que volen muntar una cooperativa (tallers de cooperativisme, assessoria jurídica...). A continuació vam poder compartir l'experiència amb un treballador d'Ecotècnia (Mondragón Corporación Cooperativa); Pere Cortada ens va explicar, des de la seva visió personal, quins problemes comporta el fet de treballar com a cooperativa en una empresa com Ecotècnia que competeix a nivell europeu en la construcció d'aerogeneradors.

A la tarda es va tractar el tema de l'ètica a l'enginyeria de la mà d'Albert Sales, membre de Setem, i de Dídac Ferrer, responsable del pla medi ambient de la UPC, que va ser més incisiu en el tema de la sostenibilitat.

A continuació, i per finalitzar amb el cicle de xerrades, vam tractar el tema de drets i la precarietat laborals. Marta Jordi Tavull, membre de D-Recerca, va exposar de forma clara i tallant la precarietat dels joves investigadors, doctorands i becaris i ens va obrir els ulls sobre la situació en la que treballen i el poc reconeixement que reben. Per altra banda, Bruno Baltueña, històric sindicalista de SEAT, ens va mostrar que no només els joves treballen en situacions precàries sinó que, un cop endinsats en el món del treball, també es troben situacions d'exploació laboral en el nostre país. Alhora va instar a tots els treballadors a lluitar i defensar els seus drets.

La conferència no va acabar aquí; mentre berenàvem amb els productes de comerç just va continuar explicant algunes de les seves històries viscudes com a representant,

escollit pels treballadors, per defensar i negociar amb la patronal els drets dels seus companys.

Divendres 5 de maig:

No es van planificar actes concrets durant la festa de l'escola però sí va ser un espai ideal per celebrar l'èxit de L'Altre i per festejar que tot s'havia desenvolupat sense entrebancs inesperats.

Després d'aquest dies d'intens treball, i deixant uns dies de descans als voluntaris, es va fer una reunió de valoració general de com s'havia desenvolupat l'activitat i es van recollir propostes per a futures edicions. A mitjans de juny es va fer la recopilació de les factures i es va començar amb l'escrit de la memòria final.

Resultats

S'espera que després de la realització de L'Altre fòrum els estudiants d'enginyeria hagin adquirit una formació complementària que els faci reflexionar sobre la vessant més ètica i humanitària de la tecnologia. Aquesta formació pot derivar cap a la realització de PFC amb altres directrius com ara la sostenibilitat o a l'adquisició de més criteris a l'hora de decidir on volen treballar. En definitiva tenir una formació més àmplia que els permeti, en un futur o en l'actualitat, criticar i construir la societat que ells creguin més justa.

S'ha aconseguit una bona formació complementària dels estudis d'enginyeria a través de la taula rodona de macroeconomia i la taula rodona de les ONGD i el paper de l'enginyeria en la cooperació.

S'espera que hagin conegut un estrat més gran i més real del món laboral que es trobaran en un futur així com també de situacions de precarietat laboral que s'estan produint avui en dia i coneguin organismes on poder dirigir-se en cas de ser víctimes d'aquestes situacions.

S'ha aconseguit que els estudiants coneguin altres models empresarials i la realitat de les empreses a través de la taula rodona entorn al món de les cooperatives i a les ponències de l'últim dia en referència a l'ètica i l'enginyeria i la precarietat laboral.

S'espera trencar els tòpics de moltes tecnologies sostenibles davant de les tecnologies actuals i reflectir principalment aquelles que siguin sostenibles i/o formin part del que es coneix com a tecnologies per al desenvolupament humà.

S'ha aconseguit trencar aquest tòpic gràcies a la taula rodona sobre tecnologies sostenibles en la que es va parlar de energies renovables, al tecnologia d'hidrogen, entre altres.

Per fer-nos una idea sobre la incidència que ha tingut el projecte de L'Altre dins la comunitat universitària podem valorar les xifres de participació. Es calcula que prop de 400 estudiants han participat de les taules rodones organitzades. També ens trobem que uns 200 estudiants van participar en la mostra d'entitats. Pel que fa al professorat, a part de la gran implicació de l'equip directiu, hem col·laborat amb prop d'una dotzena de professors.